

Adventkerk, Amersfoort - 6 augustus 2006 – Jaap Haasnoot

Tekst: Deuteronomium 10:12-22

Thema: Toewijding

Misschien is het u pas nog overkomen tijdens de vakantie. Je staat op een kruispunt; je kunt rechts of links af en je hebt geen idee waar je naar toe moet. Ik herinner me zelf zo'n situatie tijdens een fietsvakantie in Frankrijk. T-kruising, geen borden, rechts of links, wat wordt het? Tja, wat doe je dan? Volg je je intuïtie? Welke kant ziet er beter uit? Ga je toch nog maar eens de kaart bestuderen om te zien of die je verder kan helpen? Wacht je tot er iemand langs komt in de hoop dat die je richting geeft? Hoe kom je verder?

Sommigen van u zullen dit maar een achterhaald voorbeeld vinden, want tegenwoordig hebben we toch een navigatiesysteem in de auto? Dat mag voor sommigen waar zijn, maar de vraag blijft: geef je je dan volledig over aan 'het systeem'? Een vriend vertelde pas dat zijn schoonouders nu ook een tomtom hadden. De echtgenoot had 35 jaar lang op zijn vrouw vertrouwd bij het rechts of links afslaan, maar nu was er een andere vrouwenstem in de auto! En de 2 vrouwen waren het niet altijd eens. Een precare situatie: wie volg je dan?

Kruispunt

Het volk Israël staat ook op een kruispunt. Ze kunnen op een heldere dag in de verte aan de overkant van de Jordaan het beloofde land al zien. Dat land waar ze zo ontzettend lang naar uit hebben gekeken. Allerlei familieleden en bekenden zijn in de woestijn gestorven en hebben er alleen maar over kunnen dromen. Maar nu staat het echt te gebeuren. Hun leider Mozes houdt een afscheidsprek en hij is weer lang van stof vandaag. Eigenlijk wil het volk het land meteen in bezit nemen, maar Mozes laat ze niet zomaar gaan. Want het is wel van belang dat ze mét God dit avontuur tegemoet gaan.

Het boek Deuteronomium is zoals gezegd de **afscheidsprek** van Mozes. Hij herhaalt hierin een aantal van de gebeurtenissen en houdt Israël Gods goede geboden voor. Uiteindelijk gaat het om de keuze tussen zegen en vloek. Als je God volgt in het nieuwe land, zul je voorspoedig zijn; als je Hem negeert, is het einde zoek. Een andere weg is er niet.

Niet verdiend

Mozes kent z'n pappenheimers en hij heeft er een hard hoofd in. In hst. 9 (vers 4 & 5) waarschuwt hij nog eens dat ze niet moeten denken dat ze dit land hebben **verdiend** als beloning voor 40 jaar goed gedrag! Nee, het is omdat God zich aan zijn woord houdt. De belofte die Hij aan Abraham deed. Verder vertelt Mozes in hst. 9 en het begin van 10 het verhaal van het gouden kalf nog maar eens en hij noemt het continue geklaag tijdens de woestijnreis. Dat God ze had willen wegvagen, maar dat de Getrouwe ze op voorspraak van Mozes toch heeft gespaard.

Wat en waarom

In hoofdstuk 10:12-22 vat Mozes dan nog eens samen wat God van ze vraagt en waarom Hij dat van ze verlangt. In dit gedeelte zien we 3 keer de combinatie van wat Israël moet doen en wáárom ze het moeten doen. Kijk maar mee:

vs. 12-13 dit is wat God van jullie vraagt

vs. 14-15 want Hij is de almachtige die juist jullie heeft uitgekozen

- vs. 16 besnijd je hart!**
vs. 17-18 want God is de hoogste en Hij doet recht aan mensen in nood
- vs. 19-20 heb de vreemdeling lief en dient God**
vs. 21-22 want Hij is alle lof waardig en heeft grote dingen gedaan

Een prachtig gedeelte, vindt u niet? Valt het u ook op dat dit *niet* als 'wettisch' valt te bestempelen? Sommige christenen praten over het OT als iets wat door het NT is ingehaald en er nog maar een beetje bijhangt. Maar in dit gedeelte wordt glashelder dat het ook in het OT om het hart van de mens gaat. Uiteindelijk niet om het doen van rituelen en handelingen, maar om vertrouwen op God.

Vrees met liefde

Ik wil het vanmorgen vooral hebben over vers 16, maar we maken even een klein uitstapje naar die woorden 'toon ontzag voor de Heer' in vers 12 en 20, want dat heeft alles met dat vertrouwen te maken. In de SV en NBG51 is dat letterlijk 'vrezen'. De NBV-vertalers hebben terecht een andere vertaling gezocht, omdat 'vrezen' in onze tijd vrijwel altijd een negatieve bijklank heeft. Hoe kan dat nu God liefhebben en tegelijk Hem vrezen, ontzag voor Hem hebben? In onze tijd waarin iedereen gelijkwaardig is, is dat lastiger te begrijpen. Bij mij roept het de associatie op van mijn onderwijzers op de basisschool in Katwijk. Meester van Vliet, Haasnoot en meester Harteveld. Als zij iets zeiden, dan was het zo! Ik bewonderde hen en deed alles voor ze. Tegelijk was ik soms ook een beetje bang voor ze als ze boos waren. Ik weet niet wat u hierbij denkt, maar houden van God moet samen gaan met eerbied, met respect, met besef van zijn heiligheid. Vertrouwen op God is niet alleen maar het beeld van een kind bij vader op schoot. Iemand zei: "het is vrees mét liefde. Liefde zonder vrees is te zacht; vrees zonder liefde is te hard en leidt tot wanhoop".

Besnijdenis van het hart

We kijken wat beter naar vers 16, de kern van dit gedeelte. "Besnijd daarom uw hart en wees niet langer halsstarrig". Dat woord halsstarrig wordt ook in 9:13 gebruikt bij de geschiedenis met het gouden kalf. De NBV vertaalt daar 'onhandelbaar'. Dus zonde, afgoderij, het volgen van je eigen lusten en verlangens wordt hier halsstarrig genoemd. Het tegengestelde daarvan is dan 'je hart besnijden', dat moet dan dus iets betekenen als: nederig zijn, handelbaar, volgzzaam.

Hart

Laten we maar bij het eenvoudigste beginnen: in de Bijbel is je hart het centrum van je leven, daar vallen de beslissingen voor of tegen God. Daar zetelt geloof en ongeloof, toewijding en afval, gehoorzaamheid en ongehoorzaamheid. Jezus maakt dat ook duidelijk in Marcus 7: als je je ergens druk om moet maken, dan is het om je hart, om de zonde die in je zit en dan volgt er die hele lijst. Als je je alleen maar met de buitenkant, bijvoorbeeld met reinigingsrituelen bezighoudt, dan schiet je het doel voorbij. Jezus zegt: Ik ben gekomen om aan de binnenkant schoon schip te maken.

Besnijdenis

En dat hart (als levenscentrum) moet besneden worden. De besnijdenis in Israël was een teken van het verbond door God aan Abraham bevolen. Bij jongetjes van 8 dagen oud werd de voorhuid verwijderd en daarmee ontvingen ze een uiterlijk teken dat ze bij het verbond van God met zijn volk hoorden. Maar dat uiterlijke teken op zichzelf was niet genoeg, dat moest altijd samengaan met gehoorzaamheid. Paulus zegt later in de Romeinenbrief (2:29):

"Jood is men door zijn innerlijk, en de besnijdenis is een innerlijke besnijdenis [letterlijk: van het hart] . Het is het werk van de Geest, niet een voorschrift uit de wet..."

Toewijding

Dus als besnijdenis betekent dat je bij het verbond hoort en bij de God van het verbond, dan is de besnijdenis van het hart dat je heel je leven aan God wilt wijden. Dat je hele hart - alles in je - Hem toebehoort. Mooie woorden, maar hoe doe je dat dan? Want is jezelf besnijden wel mogelijk en is dat niet heel pijnlijk? Dat is het en daar ga ik zo nog op in. Uiteindelijk is de innerlijke besnijdenis het werk van de Geest, zoals we zagen in de Romeinenbrief. In Deut. 30 wordt gezegd dat God het hart van de Israëlieten zal besnijden. Dit is het mysterie van het geloof: dat wat wij denken te doen, is uiteindelijk door God gedaan en die twee zijn op een wonderlijke manier verbonden.

Waarom die toewijding?

Laten we ondertussen niet vergeten wat het doel van die toewijding is: God zelf. Hij verdient alle lof want

- hij is de almachtige
- hij heeft juist Israël uitgekozen
- hij is niet als een mens, hij is te vertrouwen
- hij heeft een zwak voor de zwakken
- hij houdt zich aan z'n woord

Dat is toch een God waar je bij wilt horen! Hij heeft Israël op een bijzondere manier uitgekozen, en het feit dat *wij* hier vanmorgen zijn is geen toeval.

In de kinderdoop komt heel sterk naar voren dat het God is die voor ons kiest, terwijl wij nog niet voor hem hebben kunnen kiezen. Maar die doop op zich is niet genoeg! Want gedoopte kinderen kunnen ook stelen, en vloeken en een ander pesten. Maar God zegt tegen je: dat heb ik je allemaal vergeven, maar vertrouw nu op mij en blijf dichtbij Jezus. Ook als je niet als kind gedoopt bent, dan zit je hier omdat God jouw op het oog heeft.

Pijnlijk

Een besnijdenis doet pijn en een besnijdenis van het hart kan ook heel veel pijn doen. Jezus geeft ons een aardig inkijk in het hart van de mens (Marc. 7:22). En deze dingen komen ook onder ons voor, die gaan niet buiten de kerk om. Het hoort bij de mens ('van nature' noemden we dat) om zich te richten op het snel bevredigen van verlangens. Dat is altijd al zo geweest en dat is nog zo. In onze tijd hoor je veel over eet-, gok, porno-, internet-, koop-, game-, drank-, drugs-, werkverslaving. Mensen leven met een leegte en die leegte wordt gevuld met iets wat een snelle kick geeft. En het kost je wat om dat op te geven. Het voelt lekkerder om egoïstisch te zijn. En nogmaals: dat gaat niet aan ons voorbij.

De enige weg ten leven is de weg met God. Dat is niet altijd een makkelijke weg, vraag maar aan de Israëlieten die 40 jaar door de woestijn trokken, maar het is weg de enige weg ten leven. Richt je daarom op Hem, volg Jezus na. Vraag de Heilige Geest om je te vullen met alles wat goed is. Stel je in Gods dienst, want Hij is te vertrouwen. Je hart besnijden, toewijden aan God is pijnlijk, want er is een ander die ook bezit van je hart wil nemen, de boze. Hij zal je voorspiegelen dat er nu nog maar weinig te beleven en te genieten valt in het leven, maar dat is een leugen. De slogan zegt: drank maar meer kapot dan je lief is, maar de realiteit is: zonde maakt *alles* kapot wat je lief is. In dit proces van toewijding hebben we elkaar als broeders en zusters nodig. Zoek een kring of iets op waarin je samen deze toewijding zoekt.

Nieuwe fase

Wij weten dat de angst van Mozes terecht was. Het volk trok het land binnen en keer op keer deden ze wat goed was in de eigen ogen. De dienst aan Baal leek veel logischer, tastbaarder en er was veel meer te ervaren en te genieten. En telkens weer roepen de profeten op om het hart te besnijden, want Hij is uw lof en uw God!

Het volk Israël staat voor een nieuwe fase in haar geschiedenis en dat vraagt om hernieuwde toewijding. Als je ergens opnieuw begint dan kan er de verleiding zijn om God te vergeten. Je zag in het verleden dat veel jonge mensen de kerk verlieten, als ze op kamers gingen. Een nieuwe fase, je vertrouwde vriendenkring is er niet en je moet opnieuw keuzes maken. Ga je met of zonder God verder? Die keuze is er ook als je voor het eerst naar de middelbare school gaat. Laat je merken dat je anders bent? Die keuze is er ook als je carrière maakt: laat je merken wat voor jou christelijke waarden en normen zijn? Ik weet niet voor welke nieuwe fase u staat, maar vanmorgen horen we dit woord: "bedenk dus dat de HEER, uw God, niets anders van u vraagt dan dat u ontzag voor hem toont, dat u de weg volgt die hij u wijst, dat u hem liefhebt, hem met hart en ziel dient". Want dat is de weg ten leven.

God is getrouw

We zien telkens weer in het boek Deuteronomium dat Mozes Israël het verleden voorhoudt: toen was God getrouw, dus nu is Hij ook te vertrouwen. Een belangrijke les voor ons persoonlijk en als gemeente. Als Adventkerk gaan we ook een nieuwe fase in. Zullen we dan niet vergeten elkaar voor te houden dat God in 50 jaar Adventkerk de Getrouwe is geweest, ook toen de weg door de woestijn ging? En diezelfde God gaat met ons mee als we de Jordaan oversteken. Hij vraagt van ons dat we alles (ons leven, ons bezittingen, onze talenten, onze tijd) alles aan Hem geven. Pijnlijk, maar wel de moeite waard. Want Hij is onze lof, Hij is onze God!

Meditatief moment

Zullen we voordat ik amen zeg, een moment stil zijn?

- Denk eens na over het verleden, wanneer heb je Gods trouw ervaren?
- Welke nieuwe fase ga je in? Zeg maar tegen God dat je je opnieuw aan Hem toe wilt wijden. Daar kan ook bij horen dat je schoon schip moet maken. Wat wil je veranderen in je leven?
- Vader, dank u wel dat u ons hebt uitgekozen om u te dienen. Amen